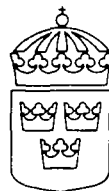

Regeringens proposition 1993/94:40

Småföretagsutveckling

Prop.
1993/94:40

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 21 oktober 1993.

Carl Bildt

Per Westerberg
(Näringsdepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås en reformering av den regionala näringspolitiska verksamheten. Det nuvarande systemet med regionala utvecklingsfonder bör förändras för att uppnå en mer effektiv verksamhet, anpassad till näringslivets krav och i vars utformning näringslivet tar en aktiv del.

I propositionen föreslås att den juridiska formen för den verksamhet de regionala utvecklingsfonderna bedriver ändras från stiftelse till aktiebolag och att verksamheten sålunda överförs till nya regionala utvecklingsbolag. Ett centralt moderbolag föreslås bildas, som blir majoritetsägare i de regionala bolagen och svarar för samordning, viss central service m.m. Landsting och kommuner erbjuds att vara delägare i de regionala bolagen, vilka förutsätts samarbeta med och upphandla tjänster av privata företag och organisationer.

Verksamheten kommer även fortsättningsvis att främst vara inriktad på information, rådgivning och finansiering. Särskild uppmärksamhet bör ägnas åt finansiell och strategisk rådgivning. Vidare skall bolagen i samverkan med andra regionala och lokala organ bedriva verksamhet inriktad på att främja nyföretagande.

Utvecklingsfondernas nuvarande kapital för finansieringsverksamhet överförs till staten och disponeras av moderbolaget och de regionala bolagen för finansiering av småföretag. Det gäller även de medel som fon-

derna tidigare har förbundit sig att betala till staten. Utvecklingsbolagen disponerar större delen av kapitalet genom regionala ramar. Förslaget innebär att den tidigare beslutade reduktionen av lånemedlen skjuts upp och att medelsbehovet prövas på nytt, dock tidigast inför år 1996.

Prop.
1993/94:40

I propositionen föreslås vidare att staten till det nya moderbolaget och till Industri- och nyföretagarfonden överför aktier i förvaltningsaktiebolagen Atle och Bure. Det innebär att dessa organ kommer att äga vardera ca 10 % av samtliga aktier. Vidare föreslås att staten överför ytterligare aktier i dessa bolag till de nya stiftelser för samverkan mellan näringslivet och universitet och högskolor, som statsmakterna beslutat om. Stiftelserna får tillsammans ca 7 % av respektive bolags samtliga aktier.

Innehållsförteckning

Prop.
1993/94:40

1 Förslag till riksdagsbeslut	4
2 Lagtext	5
3 Ärendet och dess beredning	8
4 Regeringens småföretagspolitik	8
4.1 Den ekonomiska politiken	8
4.2 Den nya småföretagspolitiken	9
4.3 De regionala utvecklingsfonderna	11
5 Verksamhetsinriktning och organisation för företagsutveckling	13
5.1 Utvecklingsfonderna förnyas och förbättras	13
5.2 Verksamhetens inriktning	15
5.3 Organisationsfrågor	16
5.4 Resurser för rådgivningstjänster m.m.	21
6 Finansieringsverksamhet	23
7 Företagsservice	28
7.1 Allmän inriktning	28
7.2 Näringslivets medverkan m.m.	29
7.3 Informationsnätverk	30
7.4 Nyföretagande	31
7.5 Finansrådgivning	33
7.6 Internationalisering	33
7.7 Tekniknivåhöjande verksamhet	35
8 Överföring av aktier i förvaltningsaktiebolagen Atle och Bure	37
9 Specialmotivering	39
Bilaga 1 Sammanfattning av betänkandet (SOU 1993:70) Strategi för småföretagsutveckling . . .	40
Bilaga 2 Förteckning över remissinstanser som har avgett yttrande över betänkandet (SOU 1993:70) Strategi för småföretagsutveckling	42
Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 21 oktober 1993	43
Rättsdatablad	44

Regeringen föreslår att riksdagen

1. antar regeringens förslag till
 - a) lag om beslutanderätt för regionala utvecklingsbolag,
 - b) lag om ändring i lagen (1992:1610) om kreditmarknadsbolag,
2. godkänner det som regeringen förordar om
 - a) att de regionala utvecklingsfonderna ersätts av regionala utvecklingsbolag med viss inriktning (avsnitt 5.2 och 5.3),
 - b) att staten tillsammans med andra intressenter bildar ett aktiebolag, vilket som moderbolag skall bilda de regionala utvecklingsbolagen, där även andra intressenter kan vara delägare (avsnitt 5.3),
 - c) att ca 100 miljoner kronor av de medel som återförs från de regionala utvecklingsfonderna till staten vid fondernas avveckling skall få tillföras moderbolaget, vilket av medlen vid behov får använda ca 50 miljoner kronor som aktiekapital i de regionala utvecklingsbolagen (avsnitt 5.3),
 - d) att återstoden av dessa medel får användas för finansiering av små och medelstora företag enligt angivna riktlinjer (avsnitt 6),
3. beträffande statens aktier i förvaltningsaktiebolagen Atle och Bure (avsnitt 8) godkänner att
 - a) en andel av statens aktier motsvarande ca 10 % av respektive bolags samtliga aktier med särskilda villkor tillförs moderbolaget,
 - b) en andel av statens aktier motsvarande ca 10 % av respektive bolags samtliga aktier med särskilda villkor överförs till Industri- och nyföretagarfonden,
 - c) en andel av statens aktier motsvarande ca 7 % av samtliga aktier som stiftelsemedel med särskilda villkor tillförs de nya stiftelser för samverkan mellan näringslivet och universitet och högskolor som statsmakterna beslutat om.
4. bemyndigar regeringen att vidta de åtgärder som behövs för att genomföra vad regeringen föreslår under 1-3.

2 Lagtext

Regeringen har följande förslag till lagtext.

1. Förslag till

Lag om beslutanderätt för regionala utvecklingsbolag

Härigenom föreskrivs följande.

1 § Enligt de närmare föreskrifter som meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får aktiebolag med uppgift att på regional nivå främja näringslivets utveckling (regionala utvecklingsbolag) pröva frågor om stöd till näringsidkare inom bolagets verksamhetsområde.

2 § Den som hos ett regionalt utvecklingsbolag har tagit befattning med en fråga som avses i 1 § får inte obehörigen röja eller utnyttja vad han därvid fått veta om någons affärs- eller driftförhållanden.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1994. Genom lagen upphävs lagen (1978:19) om beslutanderätt för stiftelse som har bildats för att på regional nivå främja näringslivets utveckling. Tystnadsplikten enligt 2 § den upphävda lagen gäller dock alltjämt.

2. Förslag till

Lag om ändring i lagen (1992:1610) om kreditmarknadsbolag

Prop.
1993/94:40

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 3 § lagen (1992:1610) om kreditmarknadsbolag skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap. 3 §

Tillstånd krävs inte om finansieringsverksamheten

1. drivs av statlig eller kommunal myndighet,
2. avser finansiering endast i samband med avsättning av tjänster som erbjuds eller varor som framställs eller säljs av företaget,
3. avser finansiering endast i samband med avsättning av tjänster som erbjuds eller varor som framställs eller säljs av annat företag i samma koncern eller med annat nära samband och medel för verksamheten inte anskaffas från allmänheten,
4. tillgodoser finansieringsbehov endast inom en grupp näringsidkare med ekonomisk intressegemenskap och medel för verksamheten inte anskaffas från allmänheten,
5. utgör en normal likviditetsförvaltning och inte kan anses ha ett självständigt syfte vid sidan av företagets huvudsakliga verksamhet,
6. utgör sådan verksamhet som avses i 1 § lagen (1949:722) om pantlånerörelse, *eller*
7. ingår i verksamhet som står under tillsyn av Finansinspektionen enligt annan lag.

6. utgör sådan verksamhet som avses i 1 § lagen (1949:722) om pantlånerörelse,

7. ingår i verksamhet som står under tillsyn av Finansinspektionen enligt annan lag, *eller*

8. drivs av ett aktiebolag, om

- bolaget med stöd av 1 § lagen (1993:000) om beslutanderätt för regionala utvecklingsbolag har fått rätt att pröva frågor om stöd till näringsidkare eller bolaget är moderbolag till ett sådant

bolag,

- staten äger så många aktier i bolaget att staten har mer än hälften av rösterna för samtliga aktier eller bolaget är dotterbolag till ett bolag vari staten äger aktier i den omfattningen, och

- medel för verksamheten inte anskaffas från allmänheten.

Nära samband, som avses i 3, skall anses föreligga om företagen leds av samma eller i huvudsak samma personer eller om vinsten av företagets verksamhet helt eller till betydande del skall, direkt eller indirekt, tillfalla samma eller i huvudsak samma personer.

Ikraftträdandebestämmelsen

1. Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer.

Denna lag träder i kraft *den 1 juli 1994 såvitt avser 1 kap. 3 § första stycket punkten 8 och i övrigt den dag regeringen bestämmer.*

Regeringen uppdrog i januari 1993 åt en särskild utredare (riksdagsledamoten Bengt Wittbom) att se över de regionala utvecklingsfondernas framtida ställning och roll som stödorgan för små och medelstora företag. Utredarens arbete följdes av en parlamentarisk referensgrupp och en referensgrupp bestående av experter från berörda organ. En sammanfattning av betänkandet finns i *bilaga 1*.

Betänkandet har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 2*. En remissammanställning och de kompletta remissyttrandena finns tillgängliga i Näringsdepartementet (dnr 1561/93).

Lagförslagen har sådan innebörd att lagrådets hörande skulle sakna betydelse.

4 Regeringens småföretagspolitik

4.1 Den ekonomiska politiken

Sverige genomgår för närvarande sin allvarligaste ekonomiska kris sedan andra världskriget. Hög arbetslöshet, en minskad produktion, obalanser i den finansiella sektorn, ett stort statligt budgetunderskott och tidvis höga räntor har gett negativa effekter på ekonomin i sin helhet. Ett långsiktigt arbete pågår för att få rätsida på ekonomin. Det är därför utomordentligt viktigt att den ekonomiska politiken verkar på så sätt att drivkrafter skapas som kan bibehålla och utveckla välfärden.

Arbetet med att sanera statens finanser är viktigt för att återskapa förtroendet för den svenska ekonomin och därmed möjliggöra sänkta räntor. Låg räntenivå är en central faktor för att öka investeringsviljan och därmed minska arbetslösheten. Omfattande förändringar för att åstadkomma ett gynnsammare klimat för företagen och därmed öka tillväxten har genomförts och ytterligare förslag kommer under höstriksdagen. Strategiska skattesänkningar, avregleringar, en rationaliserad offentlig sektor, stöd till nyföretagande och företagsutveckling, investeringar i utbildning och forskning samt infrastruktur utgör grunden för att öka konkurrenskraften och därmed skapa möjligheter för tillväxt och nya arbetstillfällen. Integreringen med EG, EES-avtalet och ett framtida medlemskap, öppnar nya vägar för ökad produktion och investeringar. Flera tecken finns på att den förda politiken har gett gott resultat och att en återhämtning nu är på väg, särskilt inom exportindustrin.

Flera sektorer i den svenska ekonomin drabbades hårt av den allvarliga finanskrisen som uppstod i början av 90-talet. Krisen var en följd av de strukturella problem som en felaktigt förd ekonomisk politik lett till under senare delen av 1980-talet. Många banker hade bedrivit en mycket expansiv låneverksamhet efter att avregleringen av finans-

marknaderna genomförts. De stora förlusterna hos bankerna hotade den långsiktiga verksamheten i flera banker. För att rädda banksystemet lade regeringen hösten 1992 fram ett förslag om ett bankgarantisystem (prop. 1992/93:135) som riksdagen biföll (bet. 1992/93:NU16, rskr. 1992/93:155). Staten tog därmed ett långtgående ansvar för att upprätthålla stabilitet i och allmänhetens förtroende för banksystemet. Utvecklingen på kreditmarknaden har försvårat mindre företags kreditförsörjning.

4.2 Den nya småföretagspolitiken

I regeringsdeklarationen hösten 1991 framhölls vikten av att nyföretagandet får en renässans. Vidare angavs att en av de mest centrala uppgifterna för regeringen är att återupprätta Sverige som en tillväxt- och företagarnation med en stark och växande ekonomi.

Behovet av tillväxt i ekonomin är stort. Det är viktigt att komma till rätta med den höga arbetslösheten och den minskade produktionen. I Sverige finns ungefär 390 000 företag utanför jordbrukssektorn med färre än 200 anställda. Av de nya arbetstillfällen som skapats under de senare åren återfinns större delen i småföretag. Det är huvudsakligen genom nyetableringar och tillväxt i små och medelstora företag som innovativa idéer kan prövas och marknader vitaliseras. Det är den enskilde företagaren och dennes anställda som genom sina insatser kan skapa ett växande Sverige.

Riksdagen tog hösten 1991 ställning till ett samlat småföretagspolitiskt program på grundval av propositionen om en ny småföretagspolitik (prop. 1991/92:51, bet. 1991/92:NU14, rskr. 1991/92:93). Programmet innefattar följande huvudpunkter.

Grunden för småföretagspolitiken är en ekonomisk politik som främjar företagande. Den allmänna inriktningen av småföretagspolitiken innebär att goda generella villkor skapas för företagen.

Den nya småföretagspolitiken skall ha följande huvudsakliga innehåll:

- förbättrad rättssäkerhet bl.a. genom att äganderätten och näringsfriheten skrivs in i grundlagen,
- en effektiv konkurrens skapas i privat och offentlig verksamhet,
- skattetrycket sänks,
- en effektiv riskkapitalmarknad för småföretag skapas,
- lagar och andra regler på olika områden förenklas och tas om möjligt bort,
- nyetablering och Europakontakter underlättas.

Det är det allmänna näringsklimatet som är helt avgörande för en växande småföretagarnation. De åtgärder som regeringen genomfört har i huvudsak varit av generell karaktär.

Regeringen har initierat ett omfattande program för ökad konkurrens, privatisering, skattereformer, avreglering och reformering av regler som hämmar ett effektivt resursutnyttjande.

Konkurrens och fungerande marknader stimulerar dynamik och tillväxt

i ekonomin. En effektiv konkurrenspolitik kräver tydliga och fasta spelregler som ger konkurrens på likvärdiga villkor för företagen samt möjligheter för nya aktörer att komma in på marknaden. Hösten 1992 beslutade riksdagen om en ny skärpt konkurrenslag (prop 1992/93:56, bet. 1992/93:NU17, rskr. 1992/93:144).

En ny lag om offentlig upphandling har också beslutats av riksdagen (prop. 1992/93:88, bet. 1992/93:FiU5, rskr. 1992/93:120). Lagen som träder i kraft samtidigt som EES-avtalet blir gällande, innebär en öppen och konkurrensutsatt, offentlig upphandling. Regeringen har vidare i proposition 1993/94:35 om ingripande mot otillbörligt beteende avseende offentlig upphandling föreslagit ytterligare åtgärder för att stimulera en effektiv konkurrens i den offentliga sektorn. Marknader vitaliseras då den offentliga sektorn avregleras och nya områden öppnas därmed för konkurrens.

Ett flertal samhällsområden är f.n. berörda av avregleringar, främst bygg-, livsmedels- och transportsektorn samt post- och teleområdet. Ett område av särskild betydelse för de små och medelstora företagen är arbetsrätten. Regeringen har nyligen lagt fram en proposition om förändringar i arbetsrätten (prop. 1993/94:67) för att bl.a. underlätta för små och medelstora företags personalrekrytering i ett mycket kärvt arbetsmarknadspolitiskt läge.

Onödiga och komplicerade regelsystem är till hinder för både nyetableringar och existerande småföretag. Större företag har andra förutsättningar att hantera regelsystem och krav på information än mindre företag. Regeringen har nyligen bemyndigat chefen för Näringsdepartementet att tillkalla en delegation för avregleringsfrågor (dir. 1993:113) för att samordna och följa upp regeringens avregleringsprogram.

Inom skatte- och avgiftsområdet har statsmakterna bl.a. sänkt arbetsgivaravgifter, avskaffat förmögenhetskatten på arbetande kapital, sänkt arvs- och gåvoskatten samt sänkt skattesatsen på reavinsten av aktier. Hittills har företagens skatter sänkts med ca 40 miljarder kronor, varav 12-14 miljarder kronor avser småföretagen. Regeringen har nyligen överlämnat en remiss till lagrådet avseende förslag om förändringar i beskattningen av ägarkapital. Beskattningen av aktieutdelning förslås slopad och reavinstbeskattningen halverad i förhållande till vad som nu gäller. Samtidigt avskaffas bolagens rätt till utdelningsavdrag, Annell-avdraget. Syftet med dessa förslag är att jämställa eget kapital med lånekapital som finansieringskällor för investeringar i bolagssektorn. På bolagsnivån föreslås att skattesatsen sänks samtidigt som skattebasen breddas. Bolagsskattesatsen sänks från 30 % till 28 %. Möjligheten att göra avsättning till skatteutjämningsreserv (surv) slopas. I stället föreslås en ny allmän reserveringsmöjlighet, periodiseringsfonder. Avdrag medges för avsättning med högst 25 % av årsinkomsten. Fonden skall återföras till beskattning senast femte beskattningsåret efter det beskattningsår då avsättningen gjordes.

Nya regler föreslås för att ge enskilda näringsidkare och delägare i handelsbolag skatteregler som är likvärdiga med reglerna för enmansaktiebolag. En huvudpunkt i förslaget är att avkastningen på det kapital som investerats i verksamheten beskattas i inkomstslaget kapital och inte i nä-

ringsverksamhet. Andra viktiga punkter är att företagare, med motsvarande beskattning som i ett enmansaktiebolag, skall kunna återinvestera vinstmedel i verksamheten och få rätt att göra avdrag för avsättning till periodiseringsfonder.

Prop.
1993/94:40

Vidare föreslås att underskott i nystartad aktiv näringsverksamhet skall få kvittas mot tjänsteinkomster. Syftet är att stimulera nyföretagande.

Regeringen lade hösten 1992 fram en proposition om kapital för tillväxt (prop. 1992/93:41) med förslag om hur medel från de förutvarande löntagarfonderna skulle användas för en förbättrad försörjning av riskkapital till små och medelstora företag. Riksdagen beslutade i enlighet med förslaget (bet. 1992/93:FiU3, rskr. 1992/93:25). På grundval av beslutet bildade regeringen två bolag, Atle Förvaltnings AB och Bure Förvaltnings AB, vilka blev delägare i sex direktinvesterande riskkapitalbolag. Sammanlagt tillfördes verksamheten 6,5 miljarder kronor. Huvuddelen av aktierna utskiftades till de företag som betalat in medel till löntagarfonderna. Staten äger ungefär en tredjedel av aktierna i de två portföljförvaltningsbolagen. Bure Förvaltnings AB har under hösten noterats på Stockholms Fondbörs s.k. O-lista. Tre av riskkapitalbolagen är noterade. Även Atle Förvaltnings AB kommer att noteras. Riskkapitalbolagen har hittills investerat närmare en halv miljard kronor i enskilda företag.

Vidare lade regeringen hösten 1992 fram en proposition om kapital för nya företag m.m. (prop. 1992/93:82) som riksdagen biföll (bet. 1992/93:NU19, rskr. 1992/93:145). Statsmakternas beslut innebar bl.a. att ett nytt system med lån vid etablering av nya företag enligt tysk modell infördes, s.k. nyföretagarlån. Den dåvarande Industrifonden (Stiftelsen fonden för industriellt utvecklingsarbete) ombildades till Industri- och nyföretagarfonden och tillförs ytterligare 1 200 miljoner kronor för att bl.a. bedriva verksamhet med nyföretagarlån.

4.3 De regionala utvecklingsfonderna

Utvecklingsfonderna inrättades år 1978 och ersatte de dåvarande företagareföreningarna (prop. 1977/78:40 bil. 1, bet. 1977/78:NU34, rskr. 1977/78:110). Det finns en utvecklingsfond i varje län. Fonderna är stiftelser med staten och landstingen jämte kommuner utanför landsting som stiftare. Konsortialavtal har träffats mellan parterna. Nuvarande avtal gäller i första hand t.o.m. år 1994 och förlängs därefter i sex år om de inte sägs upp minst ett år i förväg, dvs. senast den 31 december 1993. Ändring av stiftelsens stadgar skall fastställas av staten och resp. landsting (och berörd kommun). Enligt avtal och stadgar utses samtliga styrelseledamöter av resp. landsting eller i vissa fall av landsting och berörd kommun.

I stadgarna för respektive utvecklingsfond finns föreskrifter för vad som skall hända om stiftelsen upphör med sin verksamhet. I så fall skall dess överskjutande tillgångar delas mellan stiftarna i förhållande till vad de tillskjutit för verksamheten.

Utvecklingsfondernas målgrupp är företag i samtliga branscher med färre än 200 anställda. I praktiken har fonderna mest inriktat sig på företag med färre än 50 anställda. Det är respektive fonds ansvar att besluta om nödvändiga prioriteringar av branscher med hänsyn till näringslivsstrukturen m.m. i länet. Utvecklingsfonderna arbetar med dels olika slag av information, utbildning och rådgivning, dels finansieringsverksamhet. Den senare verksamheten bedrivs i allt väsentligt med medel som tillhandahållits av staten och i enlighet med förordningen (1987:894) om statlig finansiering genom regional utvecklingsfond. I avsnitt 6 lämnas en redogörelse för finansieringsverksamheten och ges förslag beträffande bl.a. inriktning av och resurser för detta arbete.

Verksamheten med information, utbildning och rådgivning bekostas till stor del av staten och landstingen genom årliga anslag. Flertalet fonder utför dessutom uppdrag för exempelvis olika länsmyndigheter och kommuner. En begränsad del av intäkterna härrör från konsulttjänster till företag och deltagaravgifter från utbildningsverksamhet m.m. Fonderna omsätter sammanlagt ca 540 miljoner kronor årligen och har totalt ca 560 anställda. I några län bedrivs vissa begränsade delar av verksamheten genom dotterbolag.

Regeringen aviserade hösten 1992 i propositionen om kapital för nya företag m.m. (prop. 1992/93:82) avsikten att tillsätta en utredning om utvecklingsfonderna. Detta skedde mot bakgrund av erfarenheterna av fondernas verksamhet, omläggningen av småföretagspolitiken och de nya möjligheter som införts beträffande småföretagens riskkapitalförsörjning. Regeringen framhöll att det i utredningsarbetet borde prövas vilka verksamhetsuppgifter fonderna skall ha liksom frågan om lämpliga huvudmän.

Regeringen beslutade den 14 januari 1993 att tillkalla en särskild utredare med uppgift att se över de regionala utvecklingsfondernas framtida ställning och roll som stödorgan för små och medelstora företag (dir. 1993:2).

Utredningen har ingående kartlagt och utvärderat utvecklingsfondernas verksamhet. Regeringen återkommer i det följande (avsnitten 5-7) till bl.a. bedömningar av utvecklingsfondernas hittillsvarande verksamhet på skilda områden samt fondernas framtida uppgifter, resurser och organisation.

5 Verksamhetsinriktning och organisation för företagsutveckling

Prop.
1993/94:40

5.1 Utvecklingsfonderna förnyas och förbättras

Regeringens bedömning: Det finns ett betydande behov av den typ av verksamhet som bedrivs av de regionala utvecklingsfonderna. Det finns skäl som talar för att bl.a. organisationen bör förändras för att verksamheten skall kunna bli mer slagkraftig och bättre anpassas till näringslivets krav. De organ, som enligt regeringens mening bör inrättas, skall ses som en del av det nätverk av marknadskompletterande organ för rådgivning och finansiering som staten medverkar i.

Skälen för regeringens bedömning: Regeringen anser att den verksamhet med främst rådgivning och finansiering som bedrivs av de regionala utvecklingsfonderna i dag fyller ett väsentligt behov och bör fortsätta. Det finns skäl för staten att bedriva olika former av insatser för att stimulera utvecklingen av små och medelstora företag. Dessa insatser bör dock ses som komplement till regeringens generella tillväxtfrämjande åtgärder på bl.a. skatteområdet.

Förbättringar av de allmänna verksamhetsförutsättningarna för små och medelstora företag uppnås genom de förslag regeringen avser att lägga fram vad gäller skattepolitiken och arbetsrätten. Genom ett företagavvänligt klimat med väl fungerande ramar och regler för de små och medelstora företagen kan förnyelse åstadkommas, nya arbetstillfällen skapas och marknader vitaliseras.

Vissa riktade insatser bör genomföras inom områden där marknaderna bör kompletteras eller där det saknas en fungerande privat marknad. Det är mot den bakgrunden som framlagda förslag skall ses. Grundläggande service i form av information och rådgivning till nya och existerande småföretag är viktigt. Det får anses vara ett ansvar för staten att tillhandahålla grundläggande information om de regler som gäller för företagande samt viss rådgivning. Det är därvid viktigt att småföretag kan erbjudas även en viss grundläggande rådgivning i bl.a. strategisk planering och övergripande marknadsutveckling. Ett annat område där insatser från staten kan behövas är information och företagssamverkan med inriktning mot EG-marknaden.

Tekniknivåhöjande insatser samt åtgärder för att främja kommersialisering av innovationer bör genomföras som ett led i att öka konkurrenskraft och tillväxt. Regeringen har låtit en särskild utredare se över frågor som rör innovatörer. Utredaren har presenterat sina förslag i betänkandet Innovationer för Sverige (SOU 1993:84). Regeringen avser att redovisa sitt ställningstagande till förslagen i 1994 års budgetproposition.

Två andra viktiga områden, som kräver statliga insatser är kreditmarknaden och åtgärder för att bygga ut riskkapitalmarknaden. Inom dessa områden har som tidigare nämnts en rad väsentliga åtgärder vidtagits under det senaste året.

De åtgärder som nu föreslås är inriktade på att effektivisera den regionala näringspolitiska organisationen och anpassa den till näringslivets krav. Den organisation som nu föreslås skall ses som en del av ett nätverk av samverkande organ, såväl statliga som privata. I detta nätverk ingår bl.a. Närings- och teknikutvecklingsverket (NUTEK), Patent- och registreringsverket, Industri- och nyföretagarfonden, Atle Förvaltnings AB, Bure Förvaltnings AB, riskkapitalbolag, de sju stiftelserna för samverkan mellan näringsliv och universitet/högskola, andra samverkansorgan i anslutning till högskolorna, länsstyrelser, Exportrådet, Stiftelsen Sveriges Tekniska Attachéer (STATT), Stiftelsen Svensk Industridesign, Svenska Uppfinnarföreningens regionala rådgivningsorganisation samt näringslivets organisationer, handelskamrar och lokala företagscentra. Nätverket är framför allt inriktat på att tillhandahålla olika former av informations- och rådgivningstjänster samt riskkapital i form av ägarkapital och viss långivning till riskfyllda investeringar. Den regionala näringspolitiska organisationen skall, utöver egna insatser, även se till att dess kunder kan erbjudas de olika tjänster som finns tillgängliga inom nätverket. Det innebär att stor vikt bör läggas vid att förmedla insatser och företräda småföretag gentemot vissa organ.

Regeringen anser att de näringspolitiska insatserna skall vara uppbyggda på så sätt att konkurrens mellan olika aktörer stimuleras. Det gäller därvid inte konkurrens om företagskunder utan en stimulerande tävling om nya idéer och tjänster avseende företagsutveckling och finansieringsverksamhet. Samtidigt skall de olika organen som ingår i det näringslivsutvecklande nätverket dra nytta av varandras kunnande. Den egna förmågan att dra nytta av nätverket och influera detta blir därmed också ett medel för att nå effektivitet och framgångsrik företagsutveckling.

I det följande (avsnitt 5.3) föreslås bl.a. att de regionala utvecklingsfondernas verksamhet tas över av regionala aktiebolag med huvudsakligen staten och landstingen som ägare. På så sätt kan verksamheten göras effektivare och näringslivets inflytande förstärkas. Vidare har hänsyn tagits till det förslag till ny stiftelselag som regeringen beslutat lägga fram.

Regeringens förslag: De regionala organens målgrupp skall vara företag med mindre än 200 anställda och då främst företag med mindre än 50 anställda. Informations- och rådgivningsverksamheten skall vara öppen för samtliga branscher även i fortsättningen. Resurskrävande insatser, som företagsutveckling, finansiering och finansieringsrådgivning, skall inriktas på företag med lönsamhets- och tillväxtpotential. Nödvändiga prioriteringar med hänsyn till den regionala näringsstrukturen får göras av varje regionalt organ.

Utredarens förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Huvuddelen av remissinstanserna anser att den av utredaren förordade målgruppen är för snävt avgränsad och att utvecklingsbara företag oavsett branschtillhörighet skall utgöra målgruppen. Bl.a. framhåller flera att tillväxtföretag även finns inom handels- och tjänstesektorn. Företagarnas Riksorganisation menar att samtliga företag bör omfattas av utvecklingsfondernas verksamhet.

Skälen för regeringens förslag: De övergripande målen för utvecklingsfondernas verksamhet är att främja utvecklingen av ett konkurrenskraftigt näringsliv samt främja nyföretagande. Utifrån dessa övergripande mål har tidigare successiva preciseringar gjorts och olika deluppdrag lagts ut. Statsmakternas ställningstaganden med anledning av småföretagspropositionen (prop. 1991/92:51, bet. 1991/92:NU14, rskr. 1991/92:93) innebar att fonderna i högre grad skulle prioritera åtgärder som främjar nyföretagande och internationalisering. Denna inriktning av verksamheten bör gälla även de nya regionala bolag som föreslås bildas (se avsnitt 5.3).

Regeringen anser i likhet med utredaren, att verksamheten även i fortsättningen skall inrikta sig på företag med mindre än 200 anställda och då särskilt företag med mindre än 50 anställda.

Utvecklingsfondernas verksamhet kan i princip delas in i den för alla öppna informationen och rådgivningen samt strategisk företagsutveckling och finansiering. Regeringen anser i likhet med huvuddelen av remissinstanserna, däribland så gott som samtliga utvecklingsfonder, att informations- och rådgivningsverksamheten bör vara öppen för alla branscher och typer av företag.

Det ligger i sakens natur att allmän information och rådgivning riktad till små företag inte bör avgränsas till en snäv målgrupp. Alla nyföretagare oavsett bransch behöver en grundläggande information samt viss rådgivning. Det måste därför anses vara en primär uppgift för staten att dels via egen organisation, dels med hjälp av privata organisationer tillhandahålla denna typ av tjänster. Skälet till statens engagemang är att det

är mycket svårt att via en marknad få till stånd ett tillräckligt stort och förmånligt utbud.

Prop.
1993/94:40

För mer resurskrävande insatser inom områdena företagsutveckling och finansieringstjänster anser regeringen att målgruppen bör bestå av främst företag med lönsamhets- och tillväxtpotential, således företag som har betydelse för den regionala näringslivsstrukturen. Det är väsentligt att de begränsade resurser som kommer att stå till förfogande används för att stärka tillväxten och inriktas på verksamheter med hög förädlingsgrad. De regionala utvecklingsbolagens verksamhet kommer därigenom att bidra till utveckling i hela landet.

5.3 Organisationsfrågor

Regeringens förslag: Nuvarande avtal med landstingen om utvecklingsfonderna sägs upp. En formell avveckling sker av stiftelserna. Huvuddelen av deras förmögenhet, bl.a. de medel som används för statlig finansieringsverksamhet, förs därmed i enlighet med stadgarna tillbaka till staten.

Verksamheten med rådgivning, finansiering m.m. på regional nivå organiseras i form av nya regionala aktiebolag.

Staten bildar i samverkan med vissa näringslivsorganisationer ett centralt aktiebolag med uppgift att dels allmänt verka för företagsutveckling, dels äga aktier i de regionala bolagen samt fullgöra vissa andra uppgifter som rör samordning av och medelstildelning till bolagen. Av moderbolagets kapital torde ca 50 miljoner kronor komma att användas för att teckna aktier i de regionala bolagen. Moderbolaget äger huvuddelen av aktierna i de regionala bolagen och utser majoriteten av bolagens styrelser. Landsting, kommuner och andra intresserade organ erbjuds att bli delägare i bolagen och att utse övriga ledamöter.

Utredarens förslag: Överensstämmer i stort med regeringens förslag vad gäller den strukturella uppbyggnaden. De regionala bolagen förutsätts dock vara klart färre än de nuvarande utvecklingsfonderna. Vidare anser utredaren att landstingen inte bör vara delägare i de regionala bolagen.

Remissinstanserna: Flera remissinstanser, särskilt regionala organ, förordar att stiftelseformen behålls. Man pekar bl.a. på att praktiska skäl talar för att behålla nuvarande organisationsform och att den hittills fungerat väl. Andra instanser har inte redovisat invändningar mot utredarens bedömning att aktiebolagsformen är mer lämpad för denna typ av verksamhet. Flertalet instanser välkomnar ett engagemang av näringslivet i verksamheten.

Några organ förordar att Industri- och nyföretagarfonden blir moderen-

het till de regionala bolagen och att dessa även får fatta beslut om lån m.m. för denna fonds räkning.

Flertalet remissinstanser framhåller vikten av att verksamheten även fortsättningsvis bedrivs genom ett organ i varje län. Bl.a. Handelskammarförbundet, Sveriges Industriförbund och Svensk Industriförening ser helst en organisation med ett begränsat antal regionala enheter.

Skälen för regeringens förslag: Såväl utredaren som remissinstanserna har påpekat vikten av att verksamheten bedrivs geografiskt nära de företag som berörs. Det är väsentligt att de organ som skall arbeta med att utveckla små och medelstora företag dels är lokaliserade nära målgruppsföretagen och har ett förgrenat kontorsnät, dels har god förankring hos berörda företag och deras företrädare. Vidare är det viktigt att organisationen kännetecknas av flexibilitet och samtidigt medger att verksamheten i de olika regionerna kan samordnas efter vissa riktlinjer. På så sätt kan en hög effektivitet uppnås i hela organisationen. De aktiviteter som genomförs skall anpassas till statsmakternas övergripande mål.

Utredaren har visat att en brist med de hittillsvarande utvecklingsfonderna har varit en alltför svag förankring i näringslivet. Vidare har utredaren belyst problemen med att staten som huvudman har haft ett mycket begränsat inflytande över den löpande verksamheten. Det har tidvis minskat möjligheterna att bedriva vissa riktade statliga insatser för små och medelstora företag i samma omfattning i alla län.

Utvecklingsfonderna ersätts av regionala aktiebolag

Utvecklingsfonderna är som förut nämnts organiserade som stiftelser. Utredaren förordar att aktiebolagsformen väljs.

Regeringen har nyligen beslutat att lämna en proposition till riksdagen med förslag till ny lag om stiftelser (prop. 1993/94:9). En stiftelse uppkommer enligt förslaget genom att en stiftare avsätter en förmögenhet för ett varaktigt ändamål. Stiftaren eller stiftelsens styrelse/förvaltare har där efter endast små möjligheter att förändra verksamhetens inriktning eller att omstrukturera organisationen. En eventuell anpassning av kapitalet försvåras om verksamheten bedrivs i stiftelseform.

Detta innebär att stiftelseformen inte lämpar sig för operativ näringspolitisk verksamhet av det slag som utvecklingsfonderna bedriver. Det är rimligt att staten som finansär har möjligheter att påverka inriktningen av arbetet hos de regionala organen och anpassa den efter förändrade behov av näringspolitiska insatser. Det skall naturligtvis ske i samverkan med övriga delägare.

Formellt bör de stiftelser som utvecklingsfonderna utgör upphöra, varvid verksamheten i allt väsentligt tas över av regionala aktiebolag. I ett gemensamt yttrande från bl.a. landstingen i Malmöhus och Kristianstads län framhålls att verksamheten eventuellt kan vara gemensam för hela Skåne. Det är även tänkbart att en sammanslagning av två eller flera bolag efter en tid kan ske på förslag från berörda regioner. Vid utformningen av ett sådant samarbete över länsgränserna rörande t.ex. närings-

politisk verksamhet bör hänsyn tas till arbetet i den s.k. Regionberedningen (C:1993:06). Prop. 1993/94:40

Regeringen avser att senast i december 1993 säga upp avtalen om utvecklingsfonderna med landstingen och berörda kommuner i syfte att möjliggöra att verksamheten per den 1 juli 1994 tas över av de nya bolagen och stiftelserna därefter avvecklas. Som tidigare nämnts (avsnitt 4.3) finns i utvecklingsfondernas stadgar föreskriften att såvida stiftelserna upphör med sin verksamhet skall deras överskjutande tillgångar delas mellan huvudmännen i förhållande till vad de tillskjutit för verksamheten. Det innebär att en övervägande del av fondernas förmögenhet kommer att återgå till staten.

De regionala bolagen bör ägas och styrelserna utses av dels ett centralt moderbolag, som bildas av staten i samverkan med näringslivets organisationer (se nedan), dels de landsting och kommuner eller andra organisationer som önskar medverka, på de nya villkor som riksdagen beslutar om. Staten kommer att tillhandahålla merparten av resurserna, inte minst för finansieringsverksamheten. Moderbolaget bör vidare tillskjuta huvuddelen av aktiekapitalet. Ett villkor för att bolagen inte skall räknas som kreditmarknadsbolag (se bl.a. avsnitt 9) är att staten äger huvuddelen av aktierna. Eftersom staten via moderbolaget kommer att äga majoriteten av aktierna i samtliga regionala bolag, kommer moderbolaget att kunna utse majoriteten av bolagens styrelseledamöter och därmed kunna kontrollera valet av ordföranden. Övriga intressenter kommer i kraft av sitt ägande att kunna utse resterande ledamöter.

Ledamöterna i bolagens styrelser bör till övervägande del bestå av aktiva företagare eller andra personer med gedigen kunskap från näringslivet, främst i den egna regionen men även i andra delar av landet. Landstingen får normalt ett betydande inflytande över verksamheten, till följd av sitt ägande och därmed sina styrelseplatser samt sin fortlöpande medverkan i finansieringen av bolagens verksamhet.

De riktlinjer som lämnas i denna proposition och som rör verksamhetens mål och de regionala organens roll och uppgifter i framtiden bör återspeglas i deras bolagsordningar.

Det ankommer på regeringen att avtala med representanter för bl.a. berörda landsting och kommuner rörande principer för den fortsatta verksamheten, däribland hur ägandet av de regionala bolagen skall fördelas. Det samlade aktiekapital som ägarna bör sätta in i de regionala bolagen beräknas uppgå till i storleksordningen 100 miljoner kronor.

En ambition bör vara att bildandet av aktiebolag genomförs under våren 1994 och att verksamhet och tillgångar överförs till bolagen per den 1 juli 1994. En lämplig väg att uppnå detta kan vara att de nuvarande stiftelserna bildar bolag och överför tillgångar och verksamhet till dessa, varefter aktierna i bolagen skiftas ut till de blivande ägarna.

Regeringen räknar med att utvecklingsfonderna i stiftelseform lever kvar en tid efter det att bolagen börjat verka, för att avveckla vissa engagemang, såsom exempelvis hyres- och anställningskontrakt som inte tas över av de nya bolagen. För detta ändamål kan krävas vissa extraordinära resurser, som bör tillhandahållas av de nuvarande huvudmännen. Statens andel av dessa kostnader bör täckas med i första hand en del av det

kapital för fondernas finansieringsverksamhet som återgår till staten och ställas till moderbolagets förfogande. Regeringen återkommer i budgetpropositionen 1994 till frågan rörande såväl sådana resurser som medel för bolagens löpande drift.

Prop.
1993/94:40

Regeringen avser att tillsätta en organisationskommitté med företrädare för berörda parter för att förbereda och genomföra ombildningen. Kommittén skall förbereda bildandet av den nya bolagsstrukturen, inkl. utkast till bolagsordningar, och överföringen av fondernas verksamhet till bolagen. Vidare kan kommittén vid behov biträda vid den formella avvecklingen av stiftelserna. Regeringen räknar med att en majoritet av stiftelsernas personal kan erbjudas anställning i de nya bolagen.

De regionala bolagen kommer liksom utvecklingsfonderna att handha myndighetsutövning när det gäller finansieringsverksamheten, eftersom finansieringen kan ha karaktär av viss förmån. Att överlämna myndighetsutövning till ett enskilt organ kräver stöd i lag. Ett sådant lagstöd finns beträffande utvecklingsfonderna i särskild lag (SFS 1978:19). Förslag till en motsvarande lag för de regionala utvecklingsbolagen läggs nu fram (se även avsnitt 9).

Moderbolaget

Staten bör i samverkan med näringslivets organisationer bilda ett aktiebolag med uppgift att bl.a. äga och samordna de regionala bolagen. Moderbolagets allmänna inriktning skall vara att verka för företagsutveckling, i första hand bland små och medelstora företag. Särskilt bör bolaget uppmärksamma behovet av information, rådgivning och finansiering. Det bör bl.a. kunna bidra till att utveckla kapitalmarknaden för små och medelstora företag.

Dessutom skall bolaget fullgöra uppgifter som moderbolag för de regionala utvecklingsbolagen. Huvuduppgiften blir att i samverkan med övriga delägare driva den regionala organisationen, så att uppställda verksamhetsmål på ett effektivt sätt uppnås. Moderbolaget skall därvid

- ge de regionala bolagen central service och i övrigt fullgöra samordningsfunktioner,
- genom gemensamma projekt m.m. se till att rådgivnings- och utbildningsverksamheten successivt utvecklas,
- förvalta det statliga kapital med vilket de regionala bolagen bedriver sin finansieringsverksamhet samt fördela ramar till bolagen (se avsnitt 6),
- utse en majoritet av varje regionalt bolags styrelse,
- äga och förvalta vissa aktier i förvaltningsaktiebolagen Atle och Bure (se avsnitt 8).

Moderbolaget tillförs, förutom aktierna i Atle och Bure, ett kapital i storleksordningen 100 miljoner kronor av staten i samband med att medel återbetalas av utvecklingsfonderna (se avsnitt 6). Näringslivets organisationer förutsätts medverka aktivt i bildandet av den nya strukturen.

Moderbolaget bör ledas av en styrelse som utses av regeringen och näringslivet. Ledamöterna bör representera en bred kompetens från bl.a. näringslivet och näringspolitiken. Det ankommer på regeringen att i sam-

råd med berörda organisationer fastställa lämplig bolagsordning för bolaget och därvid bl.a. reglera hur styrelsen skall utses.

Vissa remissinstanser har väckt frågan om Industri- och nyföretagarfonden skulle kunna utgöra moderenhet till de nya bolagen samt om dessa skulle kunna fatta beslut om bl.a. nyföretagarlån för fondens räkning. Fonden arbetar med ett stort antal enskilda ärenden om lån m.m. som bereds av olika regionala organ, främst utvecklingsfonder, handelskammare och nyföretagarcentra. Verksamheten fungerar väl. Det skulle innebära ett väsentligt avsteg att lägga på fonden nya uppgifter som huvudman för en regional organisation.

Industri- och nyföretagarfonden nybildades i februari 1993 och bör nu få verka en tid utan ingrepp i organisation och verksamhet. Med dagens system uppnås en eftersträvansvärd mångsidighet i bl.a. verksamheten med nyföretagarlån, samtidigt som medlen fördelas i enlighet med dels efterfrågan i landet som helhet, dels enhetliga kriterier. Dessutom finns ett egenvärde i att ha flera organ av begränsad storlek - både centrala och regionala - som oberoende av varandra fattar beslut i enskilda ärenden. En sådan mångfald kan bidra till en effektivitet i verksamheten. Det hindrar inte att samarbete mellan de olika organen bör kunna stimuleras, exempelvis genom viss personalunion i styrelserna för fonden och det nya moderbolaget.

Den föreslagna ordningen innebär att moderbolaget behöver ha vissa kansliresurser. Både i samband med medelstilldelning och i övrigt krävs en aktiv samordning och uppföljning av hur dotterbolagen arbetar.

Det är viktigt att moderbolaget medverkar till en administrativ förenkling och samordning av de regionala bolagen. Det kan gälla ekonomisystem och redovisning såväl som underlag för information om verksamheten m.m. Initiativ till sådan samordning bör i regel komma från den regionala nivån.

Moderbolaget skall dessutom följa de regionala bolagens verksamhet och rapportera till staten bl.a. om finansieringsverksamheten bedrivs i enlighet med statsmakternas intentioner. I det sammanhanget kan det bli aktuellt att göra justeringar när det gäller den regionala fördelningen av medel för finansieringsverksamheten. Slutligen skall moderbolaget på bästa möjliga sätt förvalta dels sitt eget kapital, däribland aktierna i förvaltningsaktiebolagen Atle och Bure (se avsnitt 8), dels de statliga medel som skall användas av de regionala bolagen för att delta i riskfylld finansiering av småföretag.

Det ankommer på moderbolagets styrelse att avgöra kansliets storlek och kompetensinriktning. Kansliets verksamhet bekostas med medel från avkastningen av kapitalet, inklusive aktierna i Atle och Bure (se avsnitt 8).

Vissa skattefrågor m.m.

De regionala utvecklingsfonderna är idag befriade från inkomstskatt. I likhet med utvecklingsfonderna kommer de planerade bolagen inte att ha vinstsyfte utan i stället vara beroende av löpande tillskott från det allmänna för sin näringspolitiska verksamhet. Det är då inte meningsfullt

att inkomstbeskatta dem. Detsamma gäller moderbolaget och de föreslagna nya stiftelserna för samverkan mellan näringslivet och universitet/högskolor (jfr. avsnitt 8).

Prop.
1993/94:40

Regeringen avser att senare återkomma till riksdagen med förslag om att såväl berörda stiftelser som moderbolaget och de regionala bolagen blir befriade från inkomstskatt.

Enligt reglerna i lagen (1992:1610) om kreditmarknadsbolag, som avses träda i kraft samtidigt med EES-avtalet, skulle de regionala bolagen bli att betrakta som kreditmarknadsbolag och därmed underkastade bl.a. krav på minsta kapital och kapitaltäckning samt vissa begränsningar av verksamheten. Om verksamheten organiseras så, att medel för finansieringsverksamheten tillförs de regionala bolagen genom utlåning från moderbolaget, skulle också moderbolaget omfattas av lagen. En sådan ordning är inte påkallad när det gäller bolag med den typ av samhällsuppgifter under direkt ledning av staten som det här är fråga om. Regeringen föreslår därför en ändring i kreditmarknadsbolagslagen som innebär att den finansieringsverksamhet som skall bedrivas av de nya bolagen faller utanför lagens tillståndskrav. (Lagändringar behandlas närmare i avsnitt 9.)

5.4 Resurser för rådgivningstjänster m.m.

Regeringens bedömning: Det nya moderbolaget bör för statens räkning finansiera tjänster som utförs av de regionala bolagen och eventuella andra organ vad gäller rådgivning m.m. till små och medelstora företag.

Staten genom Närings- och teknikutvecklingsverket (NUTEK) bör förse moderbolaget med medel för att finansiera verksamheten hos de regionala bolagen och för att betala rådgivningsinsatser m.m. av andra organ. Verket bör också svara för vissa centrala uppgifter på småföretagsområdet, såsom samordning av Sveriges medverkan i EG:s småföretagsprogram m.m.

Utredarens bedömning: Utredaren förordar att NUTEK upphandlar rådgivningstjänsterna direkt hos de regionala bolagen.

Remissinstanserna: Flera av utvecklingsfonderna anser att ett centralt organ bör skapas med uppgift att bl.a. kanalisera det statliga anslaget. Huvuddelen av länsstyrelserna framhåller att upphandling bör ske av länsstyrelserna i respektive län. NUTEK menar att det är nödvändigt att beställarrollen och den administrativa rollen samordnas om den statliga styrningen skall bli effektiv. Vidare framhåller verket att upphandlingsförfarandet är mycket resurskrävande och att det i vissa regioner inte

finns några privata alternativ för upphandling.

Prop.
1993/94:40

Skälen för regeringens bedömning: I dag disponeras anslaget Småföretagsutveckling av NUTEK, som även svarar för medelstilledningen till de regionala utvecklingsfonderna.

NUTEK är regeringens organ för att på central nivå verkställa väsentliga delar av småföretagspolitiken. Det är därför naturligt att NUTEK även i fortsättningen spelar en viktig roll på detta område.

I fortsättningen bör NUTEK till det nya moderbolaget årligen föra över medel för att driva bolagen samt upphandla tjänster från de andra organ i vissa län som anses lämpade att genomföra delar av den statliga riktade småföretagspolitiken. Det är regeringens avsikt att NUTEK skall föra över en betydande del av anslaget till moderbolaget för fördelning till de regionala organen.

En ordning där medlen till bolagen kanaliseras via länsstyrelserna skulle kunna innebära alltför många aktörer med oklara roller som följd. Dessutom förutsätter regeringen att det goda informella samarbetet mellan länsstyrelserna och utvecklingsfonderna kommer att fortsätta även i den nya organisationsstrukturen. Vidare förutsätts att länsstyrelserna liksom hittills lägger ut uppdrag till de expertorgan som finns i regionerna när det gäller frågor om företagsutveckling. Det gäller inte minst de nya bolagen.

Moderbolaget bör samråda med NUTEK om inriktningen av de riktade åtgärderna och därefter ta ställning till de förslag som kommit in från olika län samt svara för tilldelningen av medel. Länsstyrelserna svarar enligt sin instruktion för bl.a. frågor om näringslivsutvecklingen i respektive län. Det ankommer på såväl NUTEK som de regionala bolagen att samråda med länsstyrelserna om den statliga regionala näringspolitiken.

När det gäller rådgivning till nyföretagare finns en rad organisationer som har bildats på privat initiativ och huvudsakligen är finansierade med privat kapital. Det är enligt regeringens mening väsentligt att sådana organ kan utnyttjas i arbetet med information och rådgivning till nyföretagare. Det bör kunna ske genom att NUTEK får i uppgift att aktivt verka för att även andra aktörer än de regionala bolagen får rimliga möjligheter att verka på nyföretagarområdet. Även de regionala bolagen bör kunna lägga ut uppgifter på sådana organ (jfr. avsnitt 7.1).

Dessutom bör NUTEK ha kvar uppgiften att samordna vissa projekt på småföretagsområdet. Det gäller dels Sveriges medverkan i EG:s småföretagsprogram och övriga frågor som rör internationalisering, dels projekt som rör teknikspridning, kvinnors företagande m.m. Här kommer som hittills regionala organ att svara för huvuddelen av genomförandet. Vidare bör NUTEK fortlöpande utvärdera olika insatser inom ramen för den riktade småföretagspolitiken samt ha kvar ett övergripande programansvar för arbetet med detta politikområde.

NUTEK bör för dessa ändamål även i fortsättningen disponera en begränsad del av anslaget Småföretagsutveckling.

Den föreslagna ordningen när det gäller moderbolagets finansiering av rådgivningsinsatser m.m. hos de regionala bolagen faller utanför lagen (1992:1528) om offentlig upphandling. Lagen gäller dock NUTEK:s upp-

6 Finansieringsverksamhet

Regeringens förslag: De regionala bolagen fortsätter utvecklingsfondernas verksamhet att bedriva finansiering på hög risknivå och i olika former.

I samband med att utvecklingsfondernas verksamhet överförs till bolag återlämnas det kapital - inkl. vissa lånefordringar i enskilda företag m.m. - på för närvarande ca 2 600 miljoner kronor som används för statlig finansiering till staten.

Staten använder en mindre del - ca 100 miljoner kronor - av dessa medel som kapital i det nya moderbolaget, vilket i sin tur sätter in en del av medlen som aktiekapital i de regionala bolagen. Huvuddelen av medlen används även i fortsättningen för finansiering av små och medelstora företag genom beslut av de nya bolagen.

Den inledda reduktionen av lånekapitalet skjuts upp. En översyn av medelsbehovet görs tidigast inför år 1996.

Beslut i enskilda finansieringsärenden fattas i fortsättningen av de regionala bolagen, men det sker för statens räkning genom ett system med regionala ramar.

Moderbolaget får i uppdrag av regeringen att förvalta medlen och närmare avgöra hur de skall fördelas över landet för att finansiera små och medelstora företag.

Utredarens förslag: Utredaren föreslår att 1 200 miljoner kronor avsätts till en fond för s.k. kreativt kapital för beslut av de regionala bolagen om riskfyllda lån m.m. till små tillväxtföretag. Han betonar kombinationen av kapital och strategisk rådgivning. De regionala bolagen skall vidare arbeta som rådgivare i finansieringsfrågor samt främja etableringen av nya finansieringskällor.

Dessutom föreslås en ny s.k. såddkapitalfond på 600 miljoner kronor för att finansiera bl.a. tekniska förstudier och tidiga marknadsanalyser i utvecklingsbara företag.

Remissinstanserna: I det närmaste samtliga remissinstanser framhåller, liksom utredaren, behovet av att staten under nuvarande förhållanden på kreditmarknaden fortsätter med riskfinansiering riktad mot små och medelstora företag. Flertalet remissinstanser menar att inbetalningarna till staten av utvecklingsfondernas kapital bör upphöra. Vidare menar många att statens insatser för s.k. såddfinansiering bör öka.

Utvecklingsfonderna förordar att deras kapital läggs samman med In-

dustri- och nyföretagarfondens kapital. Beslutanderätten, och tillhörande hantering, bör dock enligt fonderna läggas på de regionala organen.

Prop.
1993/94:40

Skälen för regeringens förslag: De regionala utvecklingsfonderna bedriver finansieringsverksamhet enligt föreskrifter i förordningen (1987:894) om statlig finansiering genom regional utvecklingsfond. De kan lämna lån, garantier, s.k. utvecklingskapital och särskilda nyföretagarlån. Lån kan i vissa fall vara förenade med villkorlig återbetalningskyldighet. Utvecklingskapital kan lämnas i form av medelstillskott med förbehåll att mottagaren förbinder sig att ge ersättning i form av royalty eller annan typ av betalning. För samtliga finansieringsformer gäller att risknivån är så hög att banker och andra privata finansieringsinstitut inte är beredda att medverka fullt ut.

Riksdagen har vid skilda tillfällen (prop. 1989/90:88, bet. 1989/90:NU30, rskr. 1989/90:326 och prop. 1991/92:51, bet. 1991/92:NU14, rskr. 1991/92:93) beslutat om ändrade riktlinjer och minskat medelsbehov för utvecklingsfondernas finansieringsverksamhet. Fonderna har hittills betalat in ca 200 miljoner kronor till staten. Besluten innebär bl.a. att fonderna t.o.m. år 1997 skall ha betalat in ytterligare 1 400 miljoner kronor, dvs. sammantaget ca 1 600 miljoner kronor till staten, vilket motsvarar ca två tredjedelar av deras kapital år 1991.

Genom skilda beslut våren 1992 (bet. 1991/92:NU20, rskr. 1991/92:237) och våren 1993 (bet. 1992/93:NU25, rskr. 1992/93:284) har riksdagen fastställt att utvecklingsfonder med låg likviditet bör medges visst anstånd med de beslutade inbetalningarna. Regeringen uppdrog senast i juni 1993 åt NUTEK att på vissa villkor medge anstånd till sådana utvecklingsfonder med de betalningar som skulle ha gjorts under år 1993, varvid fonderna skall betala ränta för medlen.

Näringsutskottet förutsatte dessutom våren 1992 att utvecklingsfondernas lånemedel skulle aktiveras och uttalade att regeringen borde följa utvecklingen och lämna redovisning härför till riksdagen. Flera utvecklingsfonder har f.n. en likviditet som överstiger 50 %, vilket bl.a. beror på att fonderna har reserverat medel för att betala tillbaka till staten. Om förslagen i denna proposition godtas av riksdagen är det inte längre aktuellt att nu lämna den begärda redovisningen.

Såväl utredaren som i stort sett samtliga remissinstanser liksom andra organ har belyst behovet av fortsatt statlig medverkan när det gäller riskfylld finansiering i små och medelstora företag. I flertalet av våra konkurrentländer bedrivs sådan verksamhet i statlig eller delvis statlig regi.

Regeringens skattepolitik kommer att i betydande utsträckning bidra till att förbättra möjligheterna för företagen att konsolidera sig (jfr. avsnitt 4). Det gäller dels de sänkningar av arbetsgivaravgifterna, förmögenhetsskatten, arvs- och gåvoskatten, reavinstskatten m.m. som redan beslutats, dels nu övervägda reformer på skatteområdet. Småföretagen kommer dock sannolikt att under resten av 1990-talet ha en relativt låg soliditet. Under de närmaste åren finns därför ett kvarstående behov av statlig medverkan när det gäller krediter m.m. med hög risk. Bankernas fortsatt försiktiga utlåningspolitik och andra effekter av finanskrisen gör det angeläget för staten att tills vidare medverka vid olika typer av risk-

finansiering.

Som tidigare nämnts (avsnitt 5) förordar regeringen att de regionala bolagen medverkar vid finansieringen av små och medelstora företag. I många fall bör insatserna kombineras med rådgivning. Verksamheten bör koncentreras till företag med lönsamhets- och tillväxtpotential, som således har betydelse för den regionala näringslivsstrukturen. Det är sannolikt att merparten av finansieringsverksamheten kommer att riktas till företag inom industri- och tjänstenäringsarna. Det är väsentligt att lån m.m. inte ges för att kortsiktigt rädda sysselsättningen i svaga företag.

Bolagen bör - liksom hittills utvecklingsfonderna - arbeta med olika finansieringsformer, såsom kapital mot royalty, villkorliga lån, särskilda nyföretagarlån m.m. Även rena amorteringslån kan i vissa fall vara motiverade, men tyngdpunkten bör kunna ligga på andra finansieringsformer. Liksom hittills bör verksamheten riktas till såväl aktiebolag som företag som bedrivs i andra former, exempelvis ekonomiska föreningar.

Verksamheten bör bedrivas med medel från staten enligt vad som föreslås i det följande. Det ankommer på regeringen att besluta om reglerna för bolagens finansieringsverksamhet. Den kan även fortsättningsvis regleras i en statlig förordning.

Denna verksamhet med riskfylld finansiering kombinerad med bolagens roll som rådgivare i finansieringsfrågor (se avsnitt 5.2 och 7.5) bör i dag kunna utgöra ett viktigt komplement till den privata kapitalmarknadens utbud av finansiering. Det är angeläget att bolagen tar på sig rollen som aktiva kapitalmäklare och ser till att företagens kapitalefterfrågan förmedlas till berörda organ.

Riskenivån i verksamheten bör balanseras på så sätt att moderbolaget och de regionala bolagen medverkar till att på lång sikt bevara det samlade kapitalet reellt intakt, samtidigt som det är naturligt att bolagen accepterar risker som banker och andra kommersiella företag inte är beredda att ta. Detta ligger i bolagens roll som marknadskompletterande organ.

I samband med att utvecklingsfonderna formellt avvecklas kommer som nämnts deras lånekapital att återgå till staten. Det gäller även fondernas utestående lånefordringar m.m. samt av fonderna helägda dotterbolag som sysslar med finansieringsverksamhet. Regeringen räknar med att utvecklingsfondernas nuvarande låntagare kommer att acceptera att fordringarna tas över av staten på oförändrade villkor. Det bör vara en uppgift för den föreslagna organisationskommittén att ta ställning till bl.a. behovet av att värdera sådana lånefordringar i samband med att fordringarna överförs till nya ägare.

Lånemedel som tillhandahållits av respektive landsting återgår till dessa, som senare kan besluta om hur medlen skall användas.

I motsats till vad riksdagen tidigare har beslutat om en reduktion av lånekapitalet bör utvecklingsfondernas statliga lånemedel till den allra största delen även i fortsättningen användas för att medverka vid finansieringen av små och medelstora företag. Den av riksdagen tidigare beslutade indragningen av medel är därför nu inte aktuell att genomföra. Under de närmaste åren skall således de nya bolagen disponera ett belopp om minst 2 500 miljarder kronor, vilket i stort sett motsvarar vad de

regionala utvecklingsfonderna i dag förfogar över som finansieringskapital.

Prop.
1993/94:40

Därefter finns det anledning att pröva medelsbehovet för finansiering av utvecklingsbolagens verksamhet. Vid en sådan översyn skall hänsyn tas till såväl budgetläget som småföretagens finansieringssituation. Med hänsyn till att utvecklingsbolagen måste kunna planera sin verksamhet bör en sådan översyn ske tidigast inför år 1996.

Den fortsatta finansieringsverksamheten bör i praktiken ske genom beslut av de regionala bolagen i de enskilda fallen, även om medlen ägs av staten. Bolagen kommer alltså att fatta beslut för statens räkning.

Det ankommer på regeringen att fastställa översiktliga regler för verksamheten. I förvaltningsuppdraget till moderbolaget (se nedan) kan ingå riktlinjer för utformningen av ett system för att ange ramar för de regionala bolagen. De regionala ramarna, som inkluderar utestående lånefordringar, bör läggas fast för flera år i taget. Systemet bör utformas så att bolagen - trots att medlen ägs centralt av staten - kan arbeta med ett betydande regionalt ansvar för att bevara kapitalet. De bör få ansvar för beredning, beslut och uppföljning. En möjlighet att uppnå en sådan effekt är att bolagen får låna medlen av staten, eventuellt via moderbolaget. Lånen bör i så fall vara relativt långsiktiga och ränta behöver inte löpande levereras in till staten. En annan möjlighet är att bolagen arbetar i kommission för statens räkning.

Med ledning av riksdagens beslut med anledning av denna proposition och resultatet av organisationskommitténs arbete avser regeringen att senare ge moderbolaget i uppdrag att utforma ett system med regionala ramar. Systemet bör relateras till dagens länsvisa medelsfördelning och till behoven i olika regioner. Det bör kunna innebära att varje region inledningsvis disponerar ca 60-70 % av det belopp som disponeras för närvarande.

Regeringen förordar att förvaltningen av de likvida medel som inte utnyttjas för finansiering sker centralt. De viktigaste skälen till denna omläggning av systemet är önskvärdheten att dels vid behov ge möjlighet till framtida omfördelning av medel mellan olika län, dels få bästa möjliga avkastning på de likvida medlen. Det innebär att större resurser kan frigöras för finansieringsverksamheten. Den föreslagna ordningen medger dessutom en större flexibilitet än det nuvarande systemet, som för närvarande kännetecknas av betydande inlåsnings effekter. Den medför också framtida möjligheter att anpassa kapitalets storlek till förändringar i behovet av statlig medverkan i finansieringen av små och medelstora företag.

Staten bör kunna placera finansieringsmedlen hos exempelvis Kammarkollegiet, som låter medlen förvaltas av det föreslagna moderbolaget. Det innebär i praktiken att bolaget lånar medlen av Kammarkollegiet till en ränta som motsvarar inflationen. Bolaget bör svara för central samordning av de regionala bolagens finansieringsverksamhet och bl.a. ha ansvar för att verksamheten bedrivs i enlighet med de riktlinjer som statsmakterna har dragit upp. Vidare svarar bolaget som nämnts för de omfördelningar av de regionala ramarna som kan vara motiverade.

Regeringens förslag innebär sammantaget att, under åtminstone de

närmaste åren, drygt 2 500 miljoner kronor disponeras för riskfylld finansiering efter beslut i enskilda ärenden av bolagen. Det innebär som nyss nämnts att de tidigare besluten ändras som innebär att vissa belopp skulle fortlöpande betalas tillbaka till staten för att användas för andra ändamål. Genom att medlen i sin helhet tills vidare kan användas för riskfylld finansiering innebär detta en ökning av resurserna jämfört med vad som gäller i dag.

Det ankommer på det nya moderbolaget och de regionala bolagen att i fråga om finansiering av nyetableringar närmare utveckla samverkan med Industri- och nyföretagarfonden när det gäller bl.a. användningen av s.k. nyföretagarlån.

Utredaren har föreslagit att ett belopp på 600 miljoner kronor särskiljs av de medel som bolagen har förbundit sig att betala in till staten. Enligt förslaget skall medlen utnyttjas för att inrätta en statlig fond i stiftelseform, vars årliga avkastning används för s.k. såddfinansiering, dvs. finansiering i tidiga utvecklingskedan i teknikföretag.

I likhet med vad som är fallet i många av våra konkurrentländer finns det skäl för staten att stödja uppkomsten av kapitalkällor som kan medverka vid finansieringen i de allra första faserna av speciellt teknikbase-erade företag. Liksom utredaren och de remissinstanser som uttalat sig i frågan anser regeringen att det kan finnas behov av särskild finansiering för denna typ av tidiga utvecklingsfaser.

Frågan har belysts även av Innovationsutredningen (utredare professorn Bengt-Arne Vedin) som i betänkandet Innovationer för Sverige (SOU 1993:84) föreslår bl.a. att ett Innovationscentrum inrättas med ett anslag på 100 miljoner kronor per år för att finansiera idéer i tidiga utvecklingsstadier.

Regeringen kommer som nämnts (avsnitt 5.1) att i 1994 års budgetproposition redovisa sitt ställningstagande till Innovationsutredningens förslag och sin bedömning av behovet av en särskild såddkapitalfond eller annan typ av finansiering i tidiga skeden av teknikutveckling.

I detta avsnitt redovisas för riksdagens information regeringens bedömning av vissa frågor som rör bolagens verksamhet.

7.1 Allmän inriktning

Regeringens bedömning: De regionala utvecklingsbolagen bör svara för information och rådgivning till små och medelstora företag. Utvecklingsbolagen bör vidare prioritera nyföretagande och strategiska rådgivningsinsatser som främjar internationalisering och kontaktskapande. Även annan verksamhet av strategisk betydelse bör genomföras, exempelvis tekniknivåhöjande verksamhet och delvis en ny form av tjänster, finansrådgivning och finansmäkleri.

Utredarens bedömning: Överensstämmer i huvudsak med regeringens bedömning.

Remissinstanserna: Huvuddelen av remissinstanserna anser att det är viktigt att staten tillhandahåller service i form av information och rådgivning i strategiska frågor. Insatserna skall vara inriktade på att komplettera där en privat marknad inte finns. Privata alternativ bör uppmuntras.

Svenska Arbetsgivarföreningen (SAF) anser att offentligt finansierad rådgivning och annan hjälp till företagen bör avvecklas med undantag för sådan som inriktar sig mot nyföretagande. Sådan hjälp snedvrider konkurrensen och hämmar privata alternativ.

Skälen för regeringens bedömning: De regionala utvecklingsbolagen bör rikta sina insatser för företagsutveckling mot företag med lönsamhets- och tillväxtpotential. Insatserna bör utgöra ett komplement till den privata konsultmarknaden. Strategisk rådgivning och utbildning av det slag utvecklingsfonderna erbjuder saknar i stor utsträckning privat motsvarighet. Detta beror bl.a. på svårigheten att avgränsa tjänsterna och på svag betalningsvillighet hos små företag. Detta leder till att tjänsterna i viss mån bör finansieras med offentliga medel.

Utvecklingsbolagen bör sträva efter att upphandla och uppmuntra privata alternativ till sin verksamhet.

Utredaren har föreslagit att de regionala organens finansieringsverksamhet kombineras med strategisk rådgivning. Det är värdefullt att de mindre företagen utnyttjar konsulter eller andra organ för att få råd beträffande bl.a. den strategiska utvecklingen i företagen. Det bör dock inte innebära att de regionala bolagen ställer långtgående krav på att just de själva skall vara rådgivare.

De regionala utvecklingsbolagen bör i likhet med utvecklingsfonderna åta sig uppdrag som ligger inom bolagens kompetensområde. Detta kan exempelvis vara uppdrag som projektsamordnare i regionala projekt i den mån myndigheter och andra organ så finner lämpligt. Områden för sådana projekt kan bl.a. vara kvalitetsfrågor och industridesign.

Prop.
1993/94:40

7.2 Näringslivets medverkan m.m.

Regeringens bedömning: Närings- och teknikutvecklingsverket (NUTEK) och det nya moderbolaget bör verka för att näringslivet och myndigheter tillför kompetens och bidrar med resurser genom att bl.a. placera tjänstemän för tidsbegränsade tjänstgöringar på de regionala utvecklingsbolagen. Vidare bör bolagen medverka till att förmedla service, som innebär att erfarna företagsledare ställs till småföretagens förfogande för bl.a. styrelseuppdrag.

Utredarens bedömning: Utredaren har inte redovisat några bedömningar inom detta område.

Remissinstanserna: Inga sådana förslag har behandlats av remissinstanserna.

Skälen för regeringens bedömning: I det föregående har föreslagits att näringslivet bör ta aktiv del i utformningen av den regionala näringspolitiska verksamheten. I Storbritannien använder de lokala organ som arbetar med företagsutveckling ett system med s.k. secondments. Det innebär att näringslivet, exempelvis banker, revisionsbolag eller storföretag placerar tjänstemän på de lokala organen för tjänstgöring på deltid eller heltid under vanligtvis två år. Syftet med denna tjänstgöring är att dels finansiellt bidra till verksamheten, dels föra ut tjänstemännens och företagens kunskaper. Samtidigt ser företagen tjänstgöringarna som ett instrument för att utveckla enskilda anställda. Även myndigheter placerar sina anställda på dessa lokala organ.

Denna modell för samverkan med näringslivet bör prövas även i Sverige inom ramen för de regionala utvecklingsbolagens verksamhet. Det är angeläget att näringslivets organisationer aktivt verkar för att medlemsföretag, även större företag inom industri- och tjänstesektorn, bidrar till att förbättra verksamhetens innehåll och finansiering genom placeringar av anställda. Av särskilt intresse är placeringar av tjänstemän från företag med verksamhet som ligger småföretagen nära, exempelvis banker, revisions- och redovisningsföretag eller andra företag med betydelse för regionens små och medelstora företag. Vidare bör denna möjlighet vara öppen för myndigheter, exempelvis statliga regionala organ, högskolor och kommuner.

Nystartade företag och familjeföretag, men även andra företag, kan ha

behov av att förstärka kompetensen bl.a. i styrelsen under vissa perioder. En metod, som kan bidra till sådan kompetensförstärkning är s.k. senior service, dvs. pensionerade företagsledare som är tillgängliga för styrelsearbete och rådgivningsverksamhet. Utvecklingsbolagen bör förmedla sådan service och allmänt verka för att sådan kompetens kommer till nytta.

Prop.
1993/94:40

7.3 Informationsnätverk

Regeringens bedömning: Information och rådgivning bör vara en central uppgift för utvecklingsbolagen. Funktionen som nod i ett regionalt nätverk och kontaktförmedlare mellan olika företag bör få ökad prioritet. Vidare bör bolagen ha en uppgift att fylla som förmedlare av information om småföretagens situation m.m.

Utredarens bedömning: Överensstämmer i stort med regeringens bedömning.

Remissinstanserna: Utvecklingsfondernas funktion som samordnare och förmedlare av kontakter betonas som viktiga av ett flertal remissinstanser.

Skälen för regeringens bedömning: Information och rådgivning är som tidigare avhandlats en viktig uppgift för de regionala utvecklingsbolagen. Information till nyföretagare i frågor som rör etablering bör prioriteras. Vidare har utvecklingsbolagen en viktig roll att spela som noder i ett nätverk med centrala, regionala och lokala myndigheter och andra organ inom olika områden, inte minst högskolesystemet. Vidare är också funktionen som kontaktförmedlare mellan företag viktig. Utvecklingsfonderna erbjuder internationella kontakter genom bl.a. EG-programmen BC-Net (Business Cooperation Network) och Europartnariat (se avsnitt 7.6). Studier har indikerat att särskilt växande företag värdesätter möjligheten att genom utvecklingsfonderna nå ut till ett bredare kontaktnät.

Utvecklingsbolagen har också en roll att spela som förmedlare av information till myndigheter och andra organ gällande småföretagens situation m.m.

Rollen som en del av ett informationsnätverk förutsätter hög kompetens hos de regionala bolagens anställda och väl utbyggda nätverk med andra myndigheter och organ. Särskilt stora krav ställs av snabbväxande företag. De regionala utvecklingsbolagen bör utveckla sin kompetens och sina verktyg för att utgöra effektiva förmedlare av information.

Regeringens bedömning: De regionala bolagens information, rådgivning och utbildning till nyföretagare bör ske i nära samverkan med myndigheter och andra organ som har liknande verksamhet. Tillfällen att upphandla tjänster från privata företag bör tas till vara. Målgruppsinriktade insatser bör göras för bl.a. kvinnor, invandrare och ungdomar som vill starta företag. De speciella villkor som möter kvinnor som företagare bör beaktas särskilt. Myndigheter och andra organ förutsätts upphandla olika tjänster hos utvecklingsbolagen.

Utredarens bedömning: Utredaren anser att insatser för att främja nyföretagande bör ges en ökad prioritet i den nya organisationen. Nyföretagandeinsatser bör så långt som möjligt drivas av privata företag. De nya organens roll bör vara att initiera, samordna och finansiera denna verksamhet.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser framhåller vikten av att staten via regionala organ tillhandahåller bl.a. rådgivning och information till nyföretagare. Stiftelsen Jobs & Society visar i sitt yttrande på att det finns ett stort antal aktörer inom detta område. Om en subvention av sådana tjänster skall ske, bör nyföretagaren själv välja utbildnings- och rådgivningsalternativ genom exempelvis ett checksystem.

Skälen för regeringens bedömning: De regionala utvecklingsbolagen bör ge information, rådgivning och utbildning till nyföretagare. Regeringen delar utredarens åsikt att denna typ av verksamhet bör ske i nära samverkan med myndigheter och andra organ som har liknande verksamhet, bl.a. för att undvika dåligt resursutnyttjande. Vidare bör möjligheterna tas till vara att upphandla privata tjänster. Ett exempel är utbildningsverksamhet där fonden kan samarbeta med privata utbildningsarrangörer. Ett annat område är rådgivning till nyföretagare, där bolagen bör samarbeta med nyföretagarcentra och andra organ (se även avsnitt 5.4).

Personer som avser att starta ett eget företag för första gången har ofta ett stort informationsbehov som rör ett flertal olika myndigheters områden. Bristen på information kan vara så stor att den upplevs som ett etableringshinder. I många fall saknas kunskap om den service som t.ex. utvecklingsfonder, nyföretagarcentra och andra organ erbjuder.

För att i största möjliga mån informera och att tydliggöra den service som finns tillgänglig för nyföretagare, bör övervägas att införa en särskild telefonservice. Syftet med linjen bör vara att bl.a. översiktligt informera om regler, finansieringsmöjligheter m.m. som rör företagande samt att hänvisa till rätt instans. Vidare bör bl.a. synpunkter om etablerings-

hinder i form av exempelvis krav och regler från olika myndigheter som verkar betungande för nyföretagare kunna föras vidare. Verksamheten, som utgör ett komplement till existerande informationsverksamhet, kan knytas till NUTEK och i första hand drivas som ett tidsbegränsat projekt, lämpligtvis i ett år. Därefter bör projektet utvärderas och en eventuell fortsättning övervägas.

Det kan föreligga behov att rikta nyföretagandeinsatser för att därmed bättre nå olika målgrupper. Sådana riktade insatser bör kunna drivas inom ramen för den ordinarie nyföretagarverksamheten.

Regeringen har redogjort för inriktningen av insatser riktade till kvinnliga företagare i småföretagspropositionen (prop. 1991/92:51). Kvinnor är en stor grupp där potentialen för nyföretagande, inte minst bland de som är anställda inom offentlig sektor, är betydande. Andelen kvinnor av de som startade nya företag år 1992 var endast ca 17 %. Den låga andelen visar att det fortfarande är mindre naturligt för kvinnor än män att starta företag samt att det finns konkreta hinder för kvinnors företagande. NUTEK har på uppdrag av regeringen belyst bl.a. de hinder och möjligheter som möter kvinnor som företagare i en rapport Att främja kvinnligt företagande (R 1992:50) - förslag till program för det regionalpolitiska stödområdet.

Det är angeläget att främja ett ökat företagande bland kvinnor. Insatser riktade till kvinnor som står i begrepp att starta eller nyligen har startat företag bör ingå som en naturlig del av utvecklingsbolagens insatser riktade till nyföretagare. För projekt utöver den ordinarie verksamheten på området, har regeringen genom beslut den 11 februari 1993 och den 1 juli 1993 avsatt särskilda medel. Dessa medel är avsedda för att möjliggöra ytterligare utveckling av metoder och kunskap som syftar till att främja kvinnors företagande, bl.a. i de regionalpolitiska stödområdena.

Intresset bland ungdomar att starta företag bör uppmuntras. Utvecklingsbolagen kan lämpligtvis samverka i dessa frågor med skolväsendet och organisationen Ung Företagsamhet.

Arbetslösheten är särskilt stor hos invandrare och flyktingar. Samtidigt har många av dessa en kompetens som kan utnyttjas i egen verksamhet. Invandrare kan ha särskilda svårigheter vad gäller att orientera sig om företagandets villkor och myndigheternas regelsystem. Bristande språkkunskaper kan vara ett annat hinder. NUTEK, arbetsmarknadsmyndigheterna och Invandrarverket bör driva gemensamma projekt för att främja nyföretagande bland invandrare. För dessa åtgärder bör tjänster upphandlas från utvecklingsbolagen, privata företag och andra organ.

Industri- och nyföretagarfonden bedöms även fortsättningsvis ha behov av att bereda ärenden regionalt bl.a. med hjälp av de regionala utvecklingsbolagen. Samverkan mellan fonden och de regionala bolagen bör successivt utvecklas.

De arbetslösa andel av nyföretagarna har ökat kraftigt. Regeringen har ökat omfattningen och reformerat regelverket kring det s.k. starta-egget-bidraget. Arbetsmarknadsmyndigheternas behov av beredning av starta-egget-bidraget har därigenom ökat. Regeringen förutsätter att arbetsmarknadsmyndigheterna kan upphandla tjänster som rör beredning och uppföljning av starta-egget-bidraget bl.a. från utvecklingsbolagen.

Regeringens bedömning: Det finns ett behov av att erbjuda små och medelstora företag mer kvalificerad rådgivning inom området finansiering. Sådana tjänster skulle bidra till att projekt får bättre finansiella lösningar. Bolagen bör även aktivt bistå företagen med att erhålla kapital genom att ta på sig en mäklarroll.

Utredarens bedömning: Överensstämmer i stort med regeringens bedömning.

Remissinstanserna: Endast ett fåtal remissinstanser har kommenterat denna fråga. Svenska Bankföreningen anser att en sådan tjänst bör vara prioriterad. Svenska Riskkapitalföreningen anser att rådgivning bör utföras enbart av privata konsultföretag.

Skälen för regeringens bedömning: Det finns enligt regeringens bedömning ett behov av att erbjuda företag mer kvalificerad rådgivning inom området finansiering. Sådana tjänster kan bidra till att projekt med tillväxt- och lönsamhetspotential får bättre finansiella lösningar. Denna tjänst bör utvecklas och bygga på utvecklingsbolagens samarbete med Industri- och nyföretagarfonden, lokala banker, NUTEK:s produktutvecklingsfinansiering samt riskkapitalbolag. Rådgivningen bör inte förutsätta att utvecklingsbolagen själva bistår med finansiering. Genom överföring av aktier i förvaltningsaktiebolagen Atle och Bure till det nya moderbolaget (se kap 8) blir anknytningen till de av statsmakterna inrättade riskkapitalbolagens verksamhet naturlig. De regionala utvecklingsbolagen bör alltså aktivt bistå företagen med att erhålla kapital från olika finansieringsinstanser. Härigenom uppfyller bolagen en viktig mäklarroll.

AB Svensk Exportkredit (SEK) har i sitt remissyttrande framhållit behovet av att de regionala organen förbättrar sin kunskapsnivå inom exportfinansiering. Grundläggande rådgivning i exportfinansieringsfrågor bör, enligt regeringens bedömning, ingå i bolagens verksamhet.

7.6 Internationalisering

Regeringens bedömning: De regionala utvecklingsbolagen bör stimulera företagens internationella kontakter, informera företagen om bl.a. den europeiska marknaden samt främja deltagande i olika EG-program. Verksamhet inom det internationella området där ett privat marknadsutbud finns bör skötas av privata aktörer.

Utredarens bedömning: Utredaren anser att den nya organisationen bör informera om och bygga informationsnätverk kring regler och stöd-system i EG.

Prop.
1993/94:40

Remissinstanserna: Flertalet instanser instämmer i att detta är ett viktigt område. Exportrådet anför i sitt remissyttrande att rådet i sin verksamhet är beroende av att det finns en väl fungerande regional organisation inriktad på småföretag.

Skälen för regeringens bedömning: Integrationen med EG genom EES-avtalet och ett framtida svenskt medlemskap i EG innebär en förändrad konkurrenssituation för de små och medelstora företagen. EG är den största exportmarknaden för de små familjeföretagen. Regeringen har bl.a. i propositionen om kapital för nya företag (prop. 1992/93:82) redogjort för insatser som syftar till att närma företagen till den internationella marknaden, främst Europamarknaden.

EES-avtalet innebär att Sverige i princip även kan delta i samarbetet inom EG vid sidan av de fyra friheterna, bl.a. i EG:s småföretagsprogram. Villkoren för ett svenskt deltagande i detta program måste dock läggas fast genom beslut av den gemensamma EES-kommittén.

Sverige, tillsammans med de andra EFTA-länderna, har genom särskilda överenskommelser med EG-kommissionen, fått möjlighet att delta i vissa delar av EG:s småföretagsprogram. De mest betydelsefulla är Business Cooperation Network (BC-Net) samt Euro-Info Centres (EIC). BC-Net är ett databaserat system som gör det möjligt för företag att snabbt hitta affärskontakter inom andra länder anslutna till systemet för samarbete av teknisk, kommersiell eller finansiell natur. EIC är ett nätverk av drygt 200 centra runt om i Europa vars uppgift är att ge snabb information till små och medelstora företag om EG och EG-marknaden. Sverige har sedan februari 1993 ett Euro Info Correspondence Center (EICC) etablerat vid NUTEK. Detta EICC har i sin tur bildat ett nätverk med sammanlagt 14 informationscentra ute i landet. De flesta är knutna till utvecklingsfonder och handelskammare.

Vidare har ett antal svenska företag deltagit i delprogrammen Euro-partneriat och Interprise. Dessa syftar till att genom väl förberedda företagsträffar i utvalda regioner i Europa verka för ett ökat samarbete mellan företag för att därmed stimulera den regionala utvecklingen.

Ett svenskt deltagande i EG:s småföretagsprogram på samma villkor som i EG-länderna torde alltså vara nära förestående. Detta innebär ökade möjligheter till en mer utbyggd samverkan mellan Sverige och EG-kommissionen i de olika projekten. Vidare innebär det att viss finansiering av det svenska deltagandet sker med medel från en gemensam budget.

De regionala utvecklingsbolagen bör stimulera företagens internationella kontakter samt informera företagen om bl.a. den europeiska marknaden och möjligheter till samverkan med utländska företag via bl.a. EG:s småföretagsprogram. EG-program utanför småföretagsprogrammet men med stor betydelse för småföretagen bör också uppmärksammas, exempelvis COMETT II (Programme on Cooperation between Universities

and Industry regarding Training in the field of Technology) och SPRINT (Strategic Programme for Innovation and Technology Transfer). COMETT syftar till att höja tekniknivån inom industrin genom bl.a. utbildningssamverkan mellan näringsliv och högskolor. Sverige är fullvärdig medlem i COMETT II sedan år 1990. Programmet löper t.o.m. år 1994 och kommer därefter enligt riktlinjer från EG-kommissionen att integreras med övriga utbildningsprogram. Programmet har i Sverige ett totalt regionala och branschvisa nätverk, s.k. UETP (University-Enterprise Training Partnerships) som förmedlar teknikutbildning på högskolenivå samt praktikantplatser i företag för bl.a. teknikstuderande. Utvecklingsbolagen bör verka för att integrera UETP:na i regionala nätverk.

SPRINT syftar till att främja innovationer och teknikspridning, främst med inriktning på små och medelstora företag. Sverige deltar redan på projektnivå genom teknopolorganisationer och kontaktsekretariat. NUTEK bör tillsammans med berörda organ fortsätta att utveckla detta projektsamarbete.

Utvecklingsfonderna har utfört ett stort antal s.k. EG-konsekvensanalyser som innebär att enskilda småföretag får verksamheten belyst ur ett EG-perspektiv. Det torde finnas ett betydande intresse för denna typ av tjänst.

Utvecklingsfonderna erbjuder i dag grundläggande rådgivning i exportfrågor till småföretagen. Fonderna har därvid utvecklat ett nära samarbete med Exportrådet och bl.a. rådets exportchef-att-hyra-verksamhet. Denna samverkan bör ytterligare utvecklas av de regionala utvecklingsbolagen. Bolagen bör således förmedla grundläggande rådgivning i exportfrågor. Vidare bör också rådgivning i exportfinansiering erbjudas (se avsnitt 7.5). Ett samarbete bör här utvecklas med AB Svensk Exportkredit (SEK) och Exportkreditnämnden (EKN). Utvecklingsbolagen bör normalt inte bedriva egen verksamhet som går in på Exportrådets kompetensområden.

7.7 Tekniknivåhöjande verksamhet

Regeringens bedömning: De regionala utvecklingsbolagen bör arbeta med olika former av tekniknivåhöjande åtgärder, bl.a. rådgivning, kontaktförmedling och Europasamarbete.

Utredarens bedömning: Utredaren har inte redovisat några bedömningar inom detta område.

Remissinstanserna: Remissinstanserna har inte i någon nämnvärd utsträckning kommenterat denna verksamhet.

Skälen för regeringens bedömning: Näringslivets internationella konkurrenskraft kommer långsiktigt att till väsentlig del bestämmas av dels

den tekniska förnyelsen av produkter och produktionsprocesser samt innovationer som leder till nya produkter, dels kompetensutvecklingen i bred bemärkelse. Generellt sett får den s.k. teknikfaktorn allt större betydelse för ekonomisk tillväxt speciellt i högindustrialiserade länder som vårt. För ett växande Sverige måste en väsentlig del av insatserna koncentreras till att understödja de innovativa och kompetenshöjande krafterna. Det bör också ske inom utvecklingsbolagens verksamhet. Statens begränsade, riktade insatser måste naturligtvis göras i samverkan med och förstärka de strukturella förbättringar som genomförts i fråga om företagandets villkor. Detta gäller även det här aktuella området. Bolagen bör därför koncentrera mer resurskrävande insatser till i första hand företag som förväntas få en lönsam tillväxt. Företag vars verksamhet är på väg att internationaliseras bör därvid ges högsta prioritet.

Olika former av teknikinivåhöjande åtgärder, bl.a. rådgivning, kontaktförmedling och Europasamarbete bör utgöra en viktig del av utvecklingsbolagens verksamhet. Regeringen uppdrog i juni 1991 åt NUTEK att genomföra ett treårigt program för teknikspridning, bl.a. i samverkan med utvecklingsfonderna. Uppdraget har senare förändrats och förlängts till den 30 juni 1995. Det nya beslutet innebär fortsatt utbildning av s.k. teknikkonsulter (även kallade FoU-mäklare) på främst utvecklingsfonderna, utveckling av statens roll i nätverket för spridning av teknik samt fortsatta insatser inom området internationell samverkan. Verket strävar efter att uppnå en viss specialisering hos konsulterna för att möjliggöra samarbete över länsgränserna samtidigt som konsulterna integreras med utvecklingsfondernas övriga verksamhet. Teknikkonsulterna har hittills genomfört ett hundratal s.k. teknikanalyser. Erfarenheter i andra länder pekar på att teknikanalyser är ett effektivt instrument för teknikinivåhöjande verksamhet. Denna verksamhet bör utvecklas av NUTEK tillsammans med bl.a. de regionala utvecklingsbolagen.

8 Överföring av aktier i förvaltningsaktiebolagen Atle och Bure

Prop.
1993/94:40

Regeringens förslag: Staten överför till det nya moderbolaget en del av sina aktier, motsvarande ca 10 % av samtliga aktier, i förvaltningsaktiebolagen Atle och Bure. Avkastningen kan moderbolaget använda för att finansiera sin och de regionala bolagens verksamhet.

Staten överför även till Stiftelsen Industri- och nyföretagarfonden ca 10 % av samtliga aktier i förvaltningsaktiebolagen Atle och Bure. Stiftelsen använder avkastningen bl.a. för att finansiera verksamheten med nyföretagarlån.

Staten överför ytterligare en del av sina aktier, motsvarande ca 7 % av samtliga aktier, i förvaltningsaktiebolagen Atle och Bure till de sju nya stiftelser som bildas för samverkan mellan näringslivet och universiteten/högskolorna.

Överföringarna sker utan vederlag.

Skälen för regeringens förslag: Som nämnts tidigare (avsnitt 4.2) skapade statsmakterna hösten 1992 en riskkapitalstruktur med sex riskkapitalbolag och två portföljförvaltande bolag, Atle Förvaltnings AB och Bure Förvaltnings AB. De åtta företagen fick inledningsvis ett kapital på sammanlagt ca 6 500 miljoner kronor, varav ca 2 200 miljoner kronor vardera i Atle och Bure.

För närvarande kan de sistnämnda två bolagen värderas till sammanlagt ca 4 400 miljoner kronor. Cirka 34 % av aktierna, dvs. ett värde på ca 1 500 miljoner kronor, ägs av staten. Förvaltningen av dessa statligt ägda aktier ligger för närvarande under Näringsdepartementet. Det finns enligt regeringens mening skäl för att föra över huvuddelen av aktierna till andra organ med uppgifter inom näringspolitiken.

På så sätt kan dessa organ tillgodogöra sig avkastningen på aktierna samt få ökad information om bolagens verksamhet och därmed inblick i riskkapitalmarknadens sätt att fungera. De berörda organen kan också bidra med värdefulla kunskaper från sina verksamhetsområden, vilket bör kunna berika såväl Atle och Bure som de sex riskkapitalbolag i vilka de är delägare.

Regeringen förordar att staten utan särskilt vederlag överför knappt en tredjedel av sina aktier - motsvarande ca 10 % av samtliga aktier - i Atle respektive Bure till det föreslagna nya moderbolaget i samband med att det bildas. Den löpande avkastningen av dessa aktier kan användas för att förstärka de resurser som används i moderbolagets och de regionala utvecklingsbolagens verksamhet.

Stiftelsen Industri- och nyföretagarfonden bedriver verksamhet med att dels delfinansiera industriella utvecklingsprojekt och marknadssatsningar, dels besluta om s.k. nyföretagarlån. Statsmakterna behandlade stiftelsens

organisation och verksamhet hösten 1992 (prop. 1992/93:82, bet. 1992/93:NU19, rskr. 1992/93:145). Enligt riksdagens beslut förs medel över till Industri- och nyföretagarfonden från stiftelsen Småföretagsfonden, varefter kapitalet uppgår till ca 2 400 miljoner kronor.

Prop.
1993/94:40

Regeringen förordar att staten även till Industri- och nyföretagarfonden utan vederlag överför knappt en tredjedel av statens aktier i Atle respektive Bure, alltså ca 10 % av samtliga aktier i respektive bolag. Avkastningen kan användas för att finansiera bl.a. nyföretagarlån.

Riksdagen bemyndigade våren 1993 regeringen att inrätta stiftelser på sju högskoleorter för att underlätta kontakterna mellan högskolorna och näringslivet (prop. 1992/93:170, bet. 1992/93:NU30, rskr. 1992/93:399). Stiftelserna skall tillföras ett kapital på sammanlagt högst 1 miljard kronor. Stiftelserna skall bl.a. medverka till exploatering av forskningsresultat.

Regeringen förordar att dessa stiftelser vid bildandet tillförs en andel av statens aktier i Atle och Bure, uppgående till ca 7 % av samtliga aktier i respektive bolag. Marknadsvärdet av dessa aktier uppgår f.n. till ca 300 miljoner kronor. Avkastningen av medlen används i stiftelsernas verksamhet.

För samtliga dessa överlåtelser gäller att aktierna inte bör få avyttras utan regeringens medgivande, vilket kan regleras i moderbolagets bolagsordning samt i berörda stiftelsers förordnanden.

En överföring av statlig egendom till privaträttsliga subjekt av det slag som här förordas kräver beslut av riksdagen. Efter dessa överföringar kommer staten - utöver ägandet via moderbolaget - att tills vidare ha kvar ca 7 % av aktierna i Atle och Bure.

1. Förslaget till lag om beslutanderätt för regionala utvecklingsbolag

Förslagets lydelse ansluter till den nu gällande lagen (1978:19) om beslutanderätt för stiftelse som har bildats för att på regional nivå främja näringslivets utveckling. Sistnämnda lag upphör genom den nya lagen.

2. Förslaget till lag om ändring i lagen (1992:1610) om kreditmarknadsbolag

I 1 kap. 3 § första stycket har införts en ny punkt, 8, som undantar de nya regionala utvecklingsbolagens finansieringsverksamhet från lagens tillståndskrav. Undantaget omfattar både moderbolaget och de regionala bolagen. Flera krav har ställts upp för att undantaget skall vara tillämpligt.

Såvitt gäller de regionala bolagen krävs enligt första strecksatsen att regeringen med stöd av den föreslagna nya lagen om beslutanderätt för regionala utvecklingsbolag har bemyndigat bolaget att pröva frågor om stöd till näringsidkare. Det räcker alltså inte att bolaget har den inriktning på sin verksamhet som anges i bemyndigandelagen, utan undantaget kan gälla bara om regeringen också har meddelat ett bemyndigande. Vidare omfattas ett sådant bolags moderbolag.

Enligt andra strecksatsen krävs vidare att staten har röstmajoriteten i bolaget eller att bolaget ingår i en koncern där staten har röstmajoriteten i moderbolaget.

Slutligen krävs enligt tredje strecksatsen att bolaget inte anskaffar medel för finansieringsverksamheten från allmänheten, t.ex. genom att ge ut obligationer. Ett företag som anskaffar medel för sin verksamhet genom in- eller upplåning från allmänheten är ett "kreditinstitut" enligt EG:s första banksamordningsdirektiv och måste på grund av Sveriges åtaganden i EES-avtalet omfattas av lagregler av den typ som finns i kreditmarknadsbolagslagen.

Utredaren konstaterar att goda generella villkor är en nödvändig men inte tillräcklig förutsättning för tillväxt i små och medelstora företag. Det finns behov av att komplettera och effektivisera marknaderna för rådgivning och finansiering i tidiga utvecklingskedan och vid företagsstart. De regionala utvecklingsfonderna fyller en del av detta behov av insatser. Förutom utvecklingsfonderna konstaterar utredaren att det finns ett betydande antal företag och andra organ som erbjuder småföretagsanpassade rådgivnings- och finansieringstjänster. Mångfalden är positiv, menar utredaren, men ett ökat samarbete behövs mellan olika organ.

Verksamheten på fonderna präglas av mycket stora regionala variationer samt brister när det gäller att omsätta den statliga huvudmannens riktlinjer.

Utredaren föreslår att utvecklingsfonderna avvecklas och att en ny organisation byggs upp med 6 eller 14 regionala aktiebolag. Ett moderbolag föreslås bildas, vars uppgift skulle vara att utse dotterföretagens styrelser och i övrigt samordna och företräda de regionala bolagen i förhandlingar.

Syftet med den nya organisationen skall vara att främja utvecklingen av ett internationellt konkurrenskraftigt svenskt näringsliv. Verksamheten skall vända sig till företag med mindre än 200 anställda, förträdesvis nya företag. Målgruppen skall primärt utgöras av tillverkande företag och industrinära tjänster. Den grundläggande affärsidén i företagen förutsätts ha tillväxt- och lönsamhetspotential och ha möjlighet att hävda sig i internationell konkurrens.

För att öka verksamhetens förankring i det regionala näringslivet föreslår utredaren att näringslivet, företrätt av Företagarnas Riksorganisation, Handelskammarförbundet, Svensk Industriförening, Industriförbundet och Exportrådet äger 50 % av den nya organisationen. Staten, företräd av Industri- och nyföretagarfonden, föreslås äga resterande 50 %.

Den löpande verksamheten i den nya organisationen föreslås att finansieras med statliga anslag via Närings- och teknikutvecklingsverket (NUTEK) samt genom uppdragsintäkter. NUTEK skall ha möjlighet att upphandla tjänster från andra aktörer än de nya bolagen om dessa inte motsvarar statens krav. NUTEK skall enligt utredaren fördela anslagen direkt till bolagen efter förhandling med moderenheten. NUTEK skall nog följa upp och utvärdera verksamheten.

Utredaren menar att verksamhetens övergripande uppgift blir att förbättra småföretagens möjligheter att få information och kontakter.

Bolagen skall inte bedriva operativ konsultverksamhet. I stället skall verksamheten i högre grad konkurrensutsättas och bedrivas genom köp av tjänster från privata företag.

Verksamhet inriktad på informationspridning och utveckling av informationsnätverk bör få ökad prioritet. Utredaren föreslår därvid att organisationen informerar om sin egen verksamhet, om regler och stödssystem i EG samt om småföretagens situation som underlag för myndigheters

och andra organs arbete. Nyföretagandeverksamheten bör få ökad prioritet och om möjligt drivas av privata företag. Den nya organisationens uppgift blir därvid att initiera, samordna och medverka vid finansiering av nyföretagandeverksamhet. Vidare föreslås ett utökat samarbete med Arbetsmarknadsstyrelsen.

Organisationen skall vidare arbeta som finansieringsmäklare, vilket innebär att bolagen skall förmedla kontakter med andra aktörer inom området riskfinansiering. Strategisk företagsutveckling, enligt kompletterande riktlinjer från uppdragsgivarna, skall bedrivas riktad mot internationellt konkurrenskraftiga företag.

Finansieringsverksamheten föreslås bedrivas genom att lånemedlen efter att de beslutade indragningarna till staten är genomförda, ca 1,2 miljarder kronor, avsätts till en fond för utvecklingskapital, s.k. kreativt kapital. Inriktningen skall vara att finansiera industriprojekt i tidiga skeden kombinerat med strategisk rådgivning. De regionala organen bör ges möjligheter att välja de finansieringsinstrument som bedöms vara lämpliga i det enskilda fallet.

Vidare bör, av de medel som skall betalas in till staten, en s.k. såddkapitalfond med 600 miljoner kronor inrättas för att finansiera förstudier och tidiga marknadsanalyser i utvecklingsbara företag. Fonden skall förvaltas av NUTEK. Den nya organisationen får i förslaget i stort sett hela ansvaret för beredning och beslut om finansiering från dessa fonder.

En central uppgift skall vara att främja etableringen av nya finansieringskällor.

En organisationskommitté bestående av representanter för de nya huvudmännen föreslås ansvara för arbetet med avveckling av utvecklingsfonderna och uppbyggnad av den nya organisationen.

Särskilda yttranden har avgivits av bl.a. sakkunniga Kjell Erisson (c), Roland Leben (kds) och Gudrun Norberg (fp) gemensamt, samt var för sig av Birgitta Johansson (s) och Bo G. Jenevall (nyd).

Förteckning över remissinstanser som har avgett yttrande över betänkandet (SOU 1993:70) Strategi för småföretagsutveckling

Prop.
1993/94:40
Bilaga 2

Yttranden avgetts av följande organ:

Sveriges Riksbank, Utredningen om kunskapsspridning m.m. inom arbetslivsområdet, Innovationsutredningen, Regionberedningen, Finansinspektionen, Riksrevisionsverket, Verket för högskoleservice, Arbetsmarknadsstyrelsen, Glesbygdsmyndigheten, Närings- och teknikutvecklingsverket, Patent- och registreringsverket, Stiftelsen Industri- och nyföretagarfonden, Exportrådet, Svenska Handelskammarförbundet, samtliga regionala utvecklingsfonder, Stiftelsen Sveriges teknisk-vetenskapliga attachéverksamhet, samtliga länsstyrelser, Gotlands kommun, Högsby kommun, Härnösands kommun, samtliga landsting, Svenska kommunförbundet, Kommunförbundet Norrbotten, Landstingsförbundet, Grossistförbundet Svensk Handel, Sveriges Köpmannaförbund, Sveriges Industriförbund, Företagarnas Riksorganisation, Lantbrukarnas Riksförbund, Tjänstemännens Centralorganisation, Civilekonomernas Riksförbund, Sveriges Civilingenjörsförbund, Landsorganisationen i Sverige, Svenska Arbetsgivareföreningen, Alliansen, Svenska Uppfinnareföreningen, Sveriges Föreningsbank, Svenska Bankföreningen, AB Svensk Exportkredit, Företagareförbundet, Miljöpartiet: de gröna, Moderata Företagarrådet i Göteborg, Norrbottens Kvinnliga Företagare, Svensk Industriförening, Svenska Industritjänstemannaförbundet, Svenska Jobs & Society, Svenska Riskkapitalföreningen, Sveriges Hantverks- och Småföretag och Tjänsteförbundet i Norr.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 21 oktober 1993

Närvarande: statsministern Bildt, ordförande, och statsråden B. Westerberg, Johansson, Laurén, Olsson, Svensson, Dinkelspiel, Thurdin, Wibble, Björck, Davidson, Könberg, Odell, Lundgren, P. Westerberg, Ask

Föredragande: statsrådet P. Westerberg

Regeringen beslutar proposition 1993/94:40 Småföretagsutveckling

Författningsrubrik	Bestämmelser som inför, ändrar, upphäver eller upprepar ett normgivnings- bemyndigande	Celexnummer för bakomliggande EG-regler

Lag (1978:19) om
beslutanderätt för
stiftelse som har
bildats för att på
regional nivå främja
näringslivets utveck-
ling

1 § (upphävs)

Lag (1993:000) om
beslutanderätt för
regionala utvecklings-
bolag

1 §